

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

16.7.2017

Nuorten Lääkärien Yhdistyksen lausunto erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden toimintojen keskittämisestä STM037:00/2017

Nuorten Lääkärien Yhdistys (NLY) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä. NLY on 13 000 lääkärin yhdistys, jonka keskeisintä osaamista on lääketieteellinen koulutusedunvalvonta. Jäsenistömme kautta meillä on laaja ja raikas näkemys terveydenhuollon kehitystarpeista ja ratkaisuisista.

Erikoislääkäreiden alueellisella saatavuudella ja heidän tekemillään hoitolinjauksilla on merkittävä vaikutus terveydenhuollon kulurakenteeseen ja järjestämistapaan. Erikoislääkärit päättävät viime kädessä potilaiden hoidosta. Laadukkaasti koulutetut erikoislääkärit tarjoavat laadukasta hoitoa kustannusvaikuttavasti. Hyvin suunniteltu ja maantieteellisesti kattava koulutusjärjestelmä auttaa takaamaan yhdenvertaiset terveydenhuollon palvelut eri puolilla Suomea.

Erikoissairaanhoidon uudenlainen työnjako ja toimintojen keskittäminen tulee vääjäämättä näkymään erikoislääkärikoulutuksessa. STM on asettanut tavoitteekseen, että kaikki tulevat lääkärit erikoistuisivat. Johanna Rellmanin laatimassa raportissa (Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutustarpeen arviointi vuoteen 2030) todetaan, että 2020-luvulle tultaessa erikoislääkärikunnassa on edessä uusi eläköitymisaalto, jonka aiheuttamaan erikoislääkäripulaan nykyisellä palvelujärjestelmällä on haastetta vastata koulutuskapasiteettinsa ja koulutusjärjestelmän rakenteiden puolesta. Lisäksi se toteaa erikoislääkäri työvoiman jakautuvan epätasaisesti erikoisaloittain ja maantieteellisesti.

Erikoistumiskoulutuksesta vastaavat pääsääntöisesti erikoissairaanhoidon toimipisteet. Erikoistumiskoulutus tapahtuu etupäässä tekemällä ohjatusti lääkärin työtä kyseisen erikoisalan klinikassa. Myös erikoistumisen jälkeen tapahtuva erikoislääkäreiden lisäkoulutus (erityispätevyys) tapahtuu tällä tavoin. Erikoislääkärikoulutuksessa keskeistä on työnkuvan monipuolisuus, lähiopetuksen laatu ja tätä tukevan teoreettisen koulutuksen hyvä saavutettavuus. Aluesairaaloiden koulutuspaikkoja ei voida tila- ja resurssiongelmien vuoksi siirtää täysimääräisinä suuriin laajan palvelun sairaaloihin. Tämä hidastaa erikoislääkäriksi valmistumista, ja voi siten pitkällä aikavälillä huonontaa erikoissairaanhoidon palveluiden saatavuutta koko maakunnassa, myös sen keskustajamissa. Vaara palveluiden saatavuuden heikentymisestä on erityisen suuri ottaen huomioon edellä mainittu monien alojen erikoislääkäreiden suuri eläköityminen lähivuosina. Palveluverkon keskittäminen johtaa herkästi myös pullonkauloihin erikoislääkärikoulutuksen ja erikoislääkäreiden lisäkoulutuksen saatavuudessa. Valtakunnallinen kokonaisuuden suunnittelu ja toimintojen yhteensovittaminen ovat sinänsä toivottavia päämääriä, mutta erikoislääkärien koulutuksen kokonaisuus tulisi ottaa suunnittelussa huomioon.

Yliopistollinen sairaala tulee jatkossakin olemaan lääketieteen perus- ja erikoislääkärikoulutuksessa keskeisessä asemassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa terveydenhuollon palvelutuotanto tulee muuttumaan. Yksityinen ja kolmas sektori tulevat olemaan mukana palvelutuotannossa uudella tavalla. Näiden tahojen tehtävää myös tulevana kouluttajina ei saa unohtaa. Tästä syystä yliopistollisille sairaaloille ja yliopistoille, jotka toimivat yhteistyössä yliopistollisen maakunnan kanssa tulisi antaa entistä selkeämpi rooli koulutuksen suunnittelussa ja laadukkaana koulutuksen takaamisessa.

Asetuksen 4. §:ssä "alueellisen kokonaisuuden suunnittelu ja yhteensovittaminen" linjataan yliopistollista sairaalaa ylläpitävien sairaanhoitopiirien tehtävistä. Tulevaa terveydenhuoltouudistusta ajatellen tulisi yliopistolliset sairaanhoitopiirit velvoittaa ottamaan huomioon alueellisen kokonaisuuden vaikutus erikoislääkärikoulutuksen suunnitteluun ja toteutumiseen, ja seuraamaan alueellaan koulutuksen laatua.

Pykälässä 5 luetellaan erikoissairaanhoidon vaativia tehtäviä, jotka yliopistollisten sairaanhoitopiirien tulisi jatkossa jakaa keskenään. Tehtäviä tarkemmin jakaessa tulisi myös huomioida tältä osin sairaalan keskitetyn erikoisosaamisen vaikutus yksikössä annettavaan erikoislääkärikoulutukseen. Erikoislääkärikoulutuksen tulisi jatkossakin olla laaja-pohjaista kaikilla alueilla, jotta koulutus pysyy laadukkaana ja alueellinen tasa-arvo toteutuu.

Pykälässä 8 asetetaan yliopistosairaalaa ylläpitäville sairaanhoitopiireille velvollisuudeksi esittää sosiaali- ja terveysministeriölle kahdesti vuodessa selvitys. Tässä yhteydessä tulisi raportoida myös erikoislääkärikoulutuksen ja erikoislääkäreiden lisäkoulutuksen toteutumisesta alueella.

Lopuksi

NLY on vahvasti mukana kehittämässä tulevaisuuden terveydenhuoltojärjestelmää. Terveydenhuoltojärjestelmän kehittämisessä myös koulutuksen huomioiminen on ensiarvoisen tärkeää. NLY:n toiminnan ja jäsenistön kautta NLY:llä on erityisosaamista ja tahtoa osallistua kaikkeen terveydenhuollon kehittämiseen, jotta tulevaisuuden erikoislääkäreiden osaaminen ja saatavuus saadaan yhteensovitettua palvelujärjestelmän ja ennen kaikkea potilaiden tarpeita vastaaviksi. NLY toivoo näin ollen aktiivista mahdollisuutta lausua ja osallistua terveydenhuollon kehittämisestä käytävään keskusteluun.